

3.1 Hoofdstructuur, maat en schaal

Dit zijn de meest herkenbare karakteristieken van de boerderij. Een historische boerderij kan niet zomaar worden verbreed, verlengd of worden ingekort. Respectvolle uitbreidingen zijn daarbij voorstelbaar. Bewaar ook de functionele herkenning van het woon- en bedrijfsgedeelte van de boerderij. Indien het bedrijfsgedeelte als woonruimte wordt bestemd, dienen de gevelelementen ondergeschikt te blijven aan die van het woongedeelte.

3.2 Constructie

Elke constructie is uniek, in het bijzonder de houten gebinten. Zij zijn vaak het meest tastbare, nog aanwezige oudste deel van de oorspronkelijke opzet van de boerderij. Zij zijn dus bijzonder sterk en duurzaam. Er zijn tal van oplossingen bekend voor het inpassen van modernere gemakken binnen een boerderij met een houten gebint. Een houten gebint of andere karakteristieke (kap)constructies zijn zeker geen beperking, maar eerder een gunst. Laat u in dit geval zeker voorlichten door een deskundige.

3.3 Exterieur

Respecteer en behoud zoveel mogelijk de historische onderdelen die van invloed zijn op de uiterlijke verschijningsvorm van de boerderij. Hierbij valt te denken aan de dakvlakken, bestaand metsel- en pleisterwerk, kozijnen, deuren, ramen, luiken, balkankers etc. Bij een noodzakelijke vernieuwing c.q. restauratie dienen vooraf eenduidige aanzichttekeningen (schaal:50) van de bestaande en de toekomstige situatie te worden gemaakt.

Raadhuisstraat 21, Eethen

3.4 Interieur

Respecteer de oude indelingen binnen het interieur van de boerderij en maak er creatief gebruik van.

3.5 Materie

Behoud zo veel mogelijk historisch materiaal voor uzelf en het nageslacht. Laat ze uitkomen in het ontwerp in plaats van ze te ontwijken door ze te verwijderen. Heb aandacht voor bijzondere details en maatvoeringen van constructies, kozijnwerk, oude deuren en ramen etc. Bij een noodzakelijke vernieuwing c.q. restauratie dienen vooraf eenduidige detailtekeningen (schaal 1:1) van de bestaande en de toekomstige situatie te worden gemaakt.

3.6 Bouwsporen

Respecteer de historische gelaagdheid in de boerderij en beschouw de bouwsporen als bijzonder. Deze maken het gebouw uniek.

3.7 Kleur

Houd er rekening mee dat de toegepaste kleuren voor een groot deel het karakter van de boerderij bepalen. Verkiez een sobere kleurstelling boven een opvallende. Kleur- onderzoek geeft vaak de oplossing. Houd rekening met het hiërarchische verschil tussen het woon- en bedrijfsgedeelte.

4. Houd rekening met de relatie van de historische boerderij met haar omgeving (de biotoop). De boerderij maakt deel uit van een groter geheel, waarvan de aanwezige onderdelen (bijv. bakhuis, waterput, veldschuur, erfindeling, landschapselementen etc.) elkaar versterken. Zonder een respectvolle context (het omringende) gaat de schoonheid van het gebouw in waarde achteruit.

5. Het respecteren van de historie en het historische materiaal en unieke kenmerken van de boerderij zijn het grootste handvat voor de ontwerper en uitvoerder van een verbouwing, wijziging of restauratie hiervan.

6. Overige richtlijnen:

6.1 Om de hiërarchie tussen het woon- en stalgedeelte in tact te houden, kan er op het stalgedeelte geen schoorsteen geplaatst worden. Noodzakelijke ventilatie-dakafvoer kan onopvallend geplaatst worden op het achterste dakvlak van de boerderij.

6.2 In roederamen (ramen met een verdeling in het raamwerk) kan niet zomaar thermopaneglas worden geplaatst, omdat de roeden dan onnodig zwaar moeten worden gedetailleerd. Het plaatsen van voorzetramen (aan de binnenzijde!) is een goed alternatief.

6.3 Als er bij een functiewijziging van het stalgedeelte van de boerderij een woonfunctie aan wordt toegekend en daarbij grote staldeuren voor daglichttoetreding geschikt worden gemaakt, kan het beste het kozijn achter de binnenzijde van de buitenmuur worden geplaatst. Het glasgedeelte dient strak (vlak) te worden uitgevoerd, zonder kalf of roeden. Dit levert het minst aandachtafleidende beeld op voor een respectvolle uiting van de scheiding tussen het voormalige woon- en stalgedeelte.

7. Houd rekening met de volgende vaststaande gegevens:

Een historische boerderij is plaatsgebonden en historisch gegroeid, d.w.z. dat de boerderij niet kan worden verplaatst en niet kan worden nagebouwd. Als het stalgedeelte van een historische boerderij wordt gesloopt, is er geen boerderij meer over. De ligging van een historische boerderij is historisch bepaald. Bij een latere wijziging van de weg of straat dient de ligging van de boerderij te worden gerespecteerd. Een boerderij heeft duidelijk een voor- en een achterkant. Dit komt veelal tot uiting in de soberheid van de achtergevel en bij de oudere gebouwen het hoogteverschil tussen de beëindiging van het voorste en achterste dakvlak.

Aan de meeste van de oudere boerderijen hoort geen goot. In plaats daarvan hebben deze een smeerzooam die de buitenmuur tegen het opspattend regenwater beschermt. Een eenvoudig gedetailleerde goot alleen ter plaatse van de entree is voorstelbaar. Sommige jongere, vaak rijkere agrarische bouwwerken vanaf de jaren 1910 zijn vaak weer wel uitgerust met een sierlijke houten bakgoot. Voordat met het ontwerp voor een verbouwing, wijziging of restauratie wordt begonnen, moet men zich van de oorspronkelijke bouwtijd bewust zijn zodat men tijdens het ontwerpen niet vervalt in het verromantiseren van het bouwwerk, wat tot gevolg kan hebben dat er geschiedvervalsing kan optreden (bijv. een 18e eeuwse roedeverdeling hoort niet in een boerderij uit 1920).